

„Sînt în situația bogatului din pilda evanghelică...”

• **Interviu cu domnul Constantin Călin, laureat al Premiului Academiei Române**

- Pe 12 decembrie 2019, în Aula Academiei, ați trăit, aș putea spune, momentul culminant al vieții dumneavoastră ca om de litere. Cât de mult l-ați așteptat și cât de sigur ați fost că el va veni?

- Absolut sincer, nu l-am așteptat. A venit surprinzător, ca orice întâmplare. N-am scris nimic, niciodată, cu gândul la premii și n-am trimis nicicînd o carte vreunui juriu însărcinat să stabilească premii. Principala mea preocupare a fost să-mi execut cît mai adecvat subiectele, folosind informațiile și mijloacele expresive de care dispun. Am sperat însă – recunosc – să fiu citit de mai mulți decît tirajul meschin al fiecăreia din cărțile publicate. Finalmente, m-a evidențiat faptul de a fi scris despre Bacovia. Nu cred că ajungeam la același rezultat moral, dacă aș fi scris despre altcineva, căci, pînă la recentul Premiu al Academiei, cărțile despre poet mi-au mai adus și alte premii: al Asociației Scriitorilor din Iași, al revistei *Ateneu*, al Bacfestului, al Filialei Bacău a URSS. Iartă-mi trufia a ceea ce voi spune imediat: le-am primit detașat și cu convingerea că le merit, preț (financiar insignifiant) al fidelității față de subiectul ales și al muncii investite. Băcăuan prin adopție, dacă stau să judec, chiar am făcut ceva pentru Bacovia: organizare de festivaluri, conferințe, un curs universitar, articole, o ediție... Dar – repet – am făcut toate acestea din datorie, nu pentru premii, al căror singur beneficiu e impulsul de a merge mai departe. Sunt lo-pata de cărbuni care întreține focul de sub cazanul unei locomotive.

- **Cei care au citit, în integralitate, *Dosarul Bacovia* au aflat deja că din clipa anunțării lui, în planul Editurii Junimea (1970), și pînă la apariția ultimului tom a trecut aproape o jumătate de secol. Cert e însă că ideea întocmirii lui v-a venit cu mult înainte, așa încât vă provoc să vă întoarceți în timp și să devoalați pentru cititorii noștri în ce constă misterul și reușita acestei singulare descinderi în intimitatea vieții și operei lui Bacovia?**

- Inițial, *Dosarul Bacovia* a constituit tema mea pentru doctorat, „formă de perfecționare” la care m-am angajat în 1967. În acel an încă eram la Institutul Pedagogic, iar teza ar fi trebuit să-mi servească la consolidarea „carierii didactice”. Însă situația socială (eram tată, dar n-aveam casă) m-a determinat să părăsesc catedra și să trec redactor-șef adjunct la *Ateneu*, cu promisiunea de rezolvare a problemei locative. În publicistică – așa cum știi – nu-i nevoie de doctorat. Autoritatea o obții prin frecvența și calitatea semnăturii, nu prin titlu. Acolo doctoratul nu-i o condiție,

arăți ce ești cu fiecare articol. Radu Cârnelci mă adusese în redacție, întrucît știa că sînt „muncitor”, astfel că mi-a dat și sarcini peste cele convenite postului. M-am dedicat lor, aproape uitînd de teză, care, în prima fază a elaborării, urmărea „dosarul” recepției. Cîțiva prieteni m-au sfătuit s-o public în forma în care o aveam. Bunul Dumnezeu m-a ferit de această greșală. Cert, nu era ce trebuia, nici ca substanță, nici stilistic. Apoi am fost împins șef la Cultură, o altă discontinuitate, unde n-aveam timp pentru scris, efectuînd deplasări la căminele culturale și bibliotecile din întreg județul, plus alte „acțiuni”. Nicăieri nu m-am comportat ca sinecurist și n-am tras chiulul funcției. În fine, de la mijlocul anilor '70 și pînă la sfîrșitul lui '89, n-am avut zile prea bune în redacție. Nu mai detaliez, pentru că ești în curent cu tulburările periodice de atunci. De teză m-am ocupat abia cînd susținerea doctoratului a devenit mai curînd o chestiune de onoare (onoarea de a termina ceva), decît una de „carieră”, care (mă refer la cea pedagogică), de altminteri, mi-am și încheiat-o peste un lustru.

- **Punînd punct trilogiei, vă simțiți „eliberat de datorie”, dar am certitudinea că veți rămîne în continuare cantonat în universul bacovian și că nu considerați în totalitate închis *Dosarul Bacovia*, adăugînd noi glose și pagini de jurnal, cum ați și făcut, de altfel, în 2011, cînd ați lansat *În jurul lui Bacovia*. Ce va urma, așadar?**

„Sînt în situația bogatului din pilda evanghelică...”

- Poate că ai remarcat, anii trecuți am publicat în *Ateneu* o serie de articole (glose și jurnal) intitulate „Iarși Bacovia...” Ele sînt dovada că nu m-am desprins, și nu mă pot desprinde, de vechiul meu subiect. Firește, am vrut să mă despart, deoarece mi-a creat o imagine dezavantajoasă, de ins care tâgănează, încet, monoton. Or, în jumătatea de secol de care amintești, eu am făcut și altceva: am scris, în ziare și reviste, numeroase articole, cronici și „zigzaguri”. Plătesc persistența în studierea lui Bacovia cu, iată, ignorarea celorlalte părți de activitate, în care, de asemenea, am depus efort și suflet. Uneori zic că mi se face o nedreptate, altele că nu-i puțin lucru să fii autorul unui titlu care, prin citare, a devenit pregnant. Cum vezi, oricît m-aș sili să rămîn în paradigma modestiei, nu pot să nu mă gîndesc la modul în care sînt receptat...

- Afinitatea pentru universul bacovian v-a îndepărtat, inevitabil, de alte proiecte pe care le-ați fi putut aborda, cum ar fi, bunăoară, cel legat de Perpessicius, pe care l-ați și anunțat la un moment dat. Vă veți întoarce la ele? Veți aborda altele?

- Dacă puterea mă va ține, desigur, da. Perpessicius a fost, pentru mine, unul din modelele critice, care m-a atras din clipa cînd am venit în contact cu opera sa. Uscăciunea și simplitatea mea aveau (și au) nevoie de treceri prin meandrele unui scris artistic, perifrastic, nuanțat pînă la amănunt, atașant. Din cît am scris despre autorul *Jurnalului de lector* și al *Mențiunilor*, aș putea alcătui micromonografia promisă

în urmă cu decenii Editurii Minerva. Criza de timp în care m-a adus vîrsta mă va obliga însă, probabil, să mă limitez la o „Perpessiciana”, compusă din articole neincluse în volume, dar publicate în *Cronica*, *Orizont* și, mai încoace, în *Acolada*. Fiecare zi îmi amintește de „datorii uitate”, de restanțe. Una, aproape dure-roasă, e față de memoria lui Eusebiu Camilar, ilustrul meu consătean, scriitor nedreptățit și încă neapărat corespunzător. Nu în ultimul rînd, datorii am și față de tineri, îndeosebi de tinerii scriitori băcăuani, cu care – neîndoelnic, ai observat – păstrez relații cordiale.

- Cum vedeți comunitatea scriitoricească băcăuană și care sunt șansele ei de afirmare în contextul literar actual?

- „Comunitatea scriitoricească băcăuană” e, ca și celelalte comunități scriitoricești de azi, cam pestriță, atît în privința talentelor, cît și a caracterelor. Sînt colegi eminenți, care și-ar găsi loc oriunde, și colegi care au parvenit inexplicabil la statutul de scriitor, deși au de partea lor, fiecare, o bibliografie abundentă. Unii, parcă ostentativ, scriu mult și otova. A scrie mult, mecanic, rutinier, înseamnă însă, adesea, a scrie lung, inconsistent și a gîndi diluat. În atari cazuri, cantitatea nu se datorează prodigalității talentelor robusteții, ci maniilor de grafomani, adică unui gen curios de lăcomie. Scriind fără o minimă autocritică, neglijent, improvizînd fără haz, repetîndu-se, acești oameni comit un abuz flagrant. Așa s-a ajuns la vorba unora de pe margine, că dacă ar vrea, ar putea fi și ei, oricînd, poeți, romancieri, drama-

turgi, critici. Ca redactor, am cunoscut pe vremuri destui autori închipuiți, nuli, dar cu cele mai bune păreri despre „creațiile” lor. Nu o dată, însă, avîntul lor literar se oprea la „Poșta redacției”. Azi accesul pe cont propriu la tipar permite ieșirea în lume cu orice maculatură. Să revin însă la întrebarea dumitale. Afirmarea nu-i un proces colectiv, ci unul individual. Pînă la urmă, ca întotdeauna, se vor afirma cei cu talent real și care se vor angaja serios în „munca literară”.

- Cu ce gânduri ați pornit în acest an jubiliar pentru dumneavoastră?

- „Jubiliar”, zici. Mă întînerești. Jubileul, după definiția pe care o cunosc, se sărbătorește la 50 de ani. Eu am încă aproape 30 în spate. Din fericire, deocamdată, nu mă apasă foarte tare. Asta îmi dă cutezanța de a-mi face încă planuri. Așadar, am început anul cu gînduri de muncă și, bineînțeles, cu neliniști legate de posibilitatea de a le îndeplini. Sînt – cum spuneam și deunăzi – în situația bogatului din pilda evanghelică, satisfăcut de ce a adunat, fără să știe ce se va întîmpla cu bogăția sa. Eu am adunat fișe de lectură, note diverse, impresii, gînduri... Încerc și sper să le valorific.

- Mă bucur că v-am întinerit. Augustin Scriban, în *Dicționarul limbii românești* (Iași, 1939), admitea totuși o derogare de la regulă în cazul sărbătorilor aniversare, așa că nu-mi rămîne decît să vă felicit pentru prestigiosul premiu și să aștept noile cărți. Sănătate!

Cornel GALBEN